

Силабус
навчальної дисципліни
Філософія
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма : Середня освіта (музичне мистецтво)
Спеціальність 014. Середня освіта (музичне мистецтво)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти магістр

Викладач (і)	доц.Ліпич І.І.
Посилання на сайт	
Контактний тел.	0663932805
Е-mail викладача:	Lipuch.Ivan.@dhmal.com
Графік консультацій	8.00. Вівторок

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	12	12	66	екзамен

Семестр: осінній/весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: освіта, закон, тенденції, розвиток, постмодерн, дискурс, концепт, синергетика.

Предметом дисципліни є: актуалізація проблем освіти у її філософській рефлексії.

Метою навчальної дисципліни «Філософія освіти» є поглиблення наявного стану світоглядної культури і навичок абстрактного мислення, аналіз феномену освіти в контексті сучасних світоглядно-методологічних парадигм антропології і аксіології. Формування і розвиток сучасної світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді неможливе без філософії як теоретичної основи світобачення та певного методу відношення до світу. Філософська культура студента зумовлює як адекватне сприйняття ним навчального матеріалу практично всіх наук, так і виступає передумовою його формування як особистості. Вона також обумовлює ефективність виховної роботи, оскільки підвищує загальну культуру мислення, вміння раціонально відібрати з потоку наукової інформації необхідний матеріал. Оволодіння філософією освіти сприяє становленню самосвідомості,

інтелектуальному розвитку, вмінню знаходити оптимальний вихід з ціннісно-кризових ситуацій.

Компетентності та програмні результати навчання:

компетентності:

ЗК5.Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо.

СК1.Вміння обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій управління закладами освіти, у тому числі у відповідності до міжнародних стандартів.

програмні результати навчання:

ПРН6. Практикувати використання сучасних інформаційнокомунікаційних технологій в управлінні.

ПРН 7. Аргументувати власну точку зору в дискусії на основі етичних міркувань, соціально відповідально.

ПРН 1. Застосовувати необхідні концепції, методи та інструменти для результативного та ефективного управління закладом освіти.

ПРН 10. Вміти аналізувати й структурувати проблеми закладу освіти, ухвалювати управлінські рішення та забезпечувати умови їх реалізації.

Зміст курсу:

Тема 1. Освіта та ідеї її розвитку у філософській думці.

Тема 2. Ідеї сучасної філософії освіти.

Тема 3. Аксиологічний вимір сучасної освіти.

Тема 4. Філософія і стратегії розвитку сучасної освіти.

Тема 5. Філософське осмислення проблем розвитку вітчизняної освіти.

Тема 6. Науково-філософський спосіб сприйняття дійсності.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, бесіда); наочні (презентації); практичні (аналіз фрагментів лекцій здобувачів); методи стимулювання освітньої діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи активного навчання (вирішення ситуаційних задач (кейсів), ділові ігри; робота в малих групах); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Вивчення навчальної дисципліни сприяє розвитку творчого мислення здобувачів щодо організації власної педагогічної діяльності; впровадженню демократичного стилю педагогічного спілкування. Підготовка до роботи з курсом передбачає ознайомлення з лекційним матеріалом, відпрацювання практичних робіт, самостійну та індивідуальну роботу студентів.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує уміння й навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання магістрантом відповідно сформульованих завдань.

Структура заняття і час, відведений на його етапи, можуть бути приблизно такими: проведення бесіди з теорії питання (15-20 хв.), виконання практичних завдань (35-40 хв.), обговорення результатів роботи (25-30 хв.), завдання до наступного заняття, ознайомлення з літературою (5-10 хв.)

Під час практичних занять необхідно ознайомитися з найновішими досягненнями методичної науки, а також з різноманітними варіантами стандартів навчання, програм, підручників, тощо, навчитися відбирати зміст та матеріал для проведення лекційних та семінарських форм занять, застосовувати нетрадиційні методи, прийоми навчання, раціонально планувати організацію діяльності викладача та студента. У деяких випадках буде необхідним підготувати доповіді та повідомлення з урахуванням власних індивідуальних інтересів і можливостей. Тематика цих доповідей передбачає більш поглиблене вивчення малодоступної, але такої, що являє науковий і практичний інтерес, літератури, ознайомлення з передовим освітнім досвідом. Самостійне осмислення найбільш актуальних педагогічних і методичних проблем формує навички дослідницької діяльності, які розвиваються й удосконалюються на спецсемінарах.

Однією з форм самостійної роботи є підготовка рефератів і доповідей, які заслуховуватися на семінарських заняттях, студентських наукових конференціях, на кафедрі. Найбільш ефективною така робота є за умови співпраці викладача зі студентом, вона сприяє виробленню в останнього вміння самостійно опрацьовувати джерела і літературу, готувати аргументовані відповіді на поставлені питання (проблеми) реферату чи доповіді. Самостійна робота над підготовкою реферату (на 10-12 хвилин) або доповіді (до 20 хвилин виголошення) починається з виявлення літератури стосовно обраної теми. Студент має скласти відповідний короткий список літератури з проблеми, яку збирається вивчати. Після ознайомлення з нею, розробити й узгодити з викладачем план реферату (доповіді), в якому сформулювати головні питання (проблеми) виступу. Важливою запорукою успішної підготовки реферату (доповіді) є конкретність і наукова спрямованість підготовчої роботи.

Важливим етапом навчальної діяльності вміння логічно, полемічно і науково- аргументовано написати текст реферату (доповіді). Кожне невеличке студентське дослідження повинно завершуватися чіткими, однозначними висновками, які прямо впливають з його основного змісту. Оформлення рефератів (доповідей) передбачає короткий план, рукописний або машинописний текст обсягом від 5 до 12 сторінок, висновки, список використаних джерел та літератури. До роботи можна додавати карти, портрети, інший наочний матеріал, а також власні таблиці та діаграми, що має на поглибити текст реферату (доповіді), викликати інтерес аудиторії. Робота з модулем передбачає засвоєння лекційного матеріалу, участь у обговоренні питань під час семінарських занять, написання реферату (окремими студентами), самостійну роботу над окремими питаннями теми, модульний контроль у формі тестування.

Підготовка до роботи з курсом передбачає самостійну роботу студента

із літературою, означеною у переліку до заняття, з метою висвітлення питань, окреслених планом практичного заняття. Проміжною ланкою підготовки до практичного заняття є написання конспекту, розгорнутого плану, тез тощо. Кінцевим результатом підготовки є розгорнутий виступ безпосередньо на занятті у вигляді доповіді, захисту реферату, доведення тези, участі в дискусії, розв'язання проблемної ситуації.

Відвідування навчальних занять студентами відбувається відповідно до вимог організації навчального процесу в БДПУ. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у БДПУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Будь-яка запозичена ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Відеопроєктор, ноутбук, навчальна платформа Moodle: <https://edu.bdpu.org/>

Система оцінювання та вимоги:

Рейтингова система оцінювання передбачає використання поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи та регулюється «Положенням про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/Kryterii_ocin_2020.pdf).

Оцінювання знань під час семінарських і практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Системою нарахування балів передбачена максимальна кількість балів під час практичних занять – 12 балів. Оцінювання проводиться за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій; 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; 6) пізнавальна активність під час заняття. Максимальний бал ставиться за умови відповідності виконаного завдання здобувачем або його усної відповіді всім шістьом зазначеним критеріям (повна відповідність – 2 бали, часткова – 1). При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком освітнього процесу).

За виконання завдань за результатами самостійної роботи здобувачі отримують: від 1 до 4 балів (відповідно до складності виконаних завдань): 1-2 бали – написання реферату (1 завдання); 3 бали – презентація питання (2 завдання) 4 бали – практичне завдання (3 завдання). Таким чином, за відповіді на практичних заняттях здобувачі максимально можуть отримати 63

бали, за виконання самостійної роботи (за бажанням студентів) – 37 балів.
Загалом – 100 балів.

Всі отримані бали згідно з Методикою переведення показників успішності знань здобувачів вищої освіти перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль № 1		Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3			
T1	T2		T4	T5		T7	T8	100
16	14		20	20		14	16	

	Кількість балів				
	Лекція	Практ. робота	Лаб. робота	Сам. робота	Разом
1	2	3	4	5	7
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Освіта та ідеї її розвитку у філософській думці		0-10		0-5	0-15
Тема 2 Ідеї сучасної філософії освіти		0-10		0-5	0-15
Разом за змістовим модулем 1		0-20		0-10	0-30
Змістовий модуль 2.					
Тема 3. Аксиологічний вимір сучасної освіти		0-15		0-5	0-20
Тема 4. Філософія і стратегії розвитку сучасної освіти		0-15		0-5	0-20
Разом за змістовим модулем 2		0-30		0-10	0-40
Змістовий модуль 3.					
Тема 5. Філософське осмислення проблем розвитку вітчизняної освіти		0-10		0-5	0-15
Тема 6. Науково-філософський спосіб		0-10		0-5	0-15

сприйняття дійсності					
Разом за змістовим модулем 3		0-20		0-10	0-30
Всього		70		30	0-100

Система оцінювання та вимоги:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
77-89	добре	
65-76		
58-64	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
50-57		
20-49	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-19	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. 552 с.
2. Андрущенко В., Бойченко М., Гомілко О. [та ін.]. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів : монографія. – К. : Пед. думка, 2011. — 320 с.
3. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века. (В поисках практикоориентированных образовательных концепций) – М.: Изд-во “Совершенство”, 1998. – 608 с.
4. Данильян О. Г. Філософія : підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. – Харків : Право, 2018. – 432 с.
5. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології: Навч. посібник. – Київ, 2016. 227 с.
6. Кант І. Критика практичного розуму. –К.: Юніверс, 2004. 240 с.
7. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. – К.: Педагогічна думка, 2009. 520 с.

8. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. – К.: Грамота, 2007. – 576 с.

9. Лутай В. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр “Магістр – S” Творчої спілки вчителів України, 1996. 256 с.

10. Платон. Государство // Платон. Собрание сочинений в 4-х т. Т. 3. – М.: Наука, 1994.

11. Саух П. Ю. Философия – образование – воспитание. Треугольник успеха учебновоспитательного процесса [Электронный ресурс] / В. Ю. Саух // Вестник Житомирского государственного университета имени Ивана Франко. Педагогические науки. 2018. Вып. 3. С. 87-97. - Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDUP_2018_3_17

12. Саух П.Ю. Сучасна освіта: портрет без прикрас»: монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012.

13. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумейстер, І. С. Добронравова, В. В. Ільїн /за ред. Л. В. Губерський. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. 620 с.

Додаткові:

1. Андрущенко В. П. Роздуми про освіту: Статті, нариси, інтерв'ю: 2-ге вид. допов. – К.: Знання України, 2008. 819 с.

2. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія] / Биков В. Ю. – К.: Атіка, 2008. 684 с.

3. Відкрита освіта: колективний розвиток освіти через відкриті технології, відкритий контент і відкрите знання / За ред. Тору Іійосі та М.С. Віджая Кумара, пер. з англ. А. Іщенко, О. Насика. – К.: Наука, 2009. 256 с.

4. Волинка Г.І. Філософія Стародавності і середньовіччя в освітньому контексті: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Вища освіта, 2005. 543 с.

5. Клепко С.Ф. Конспекти з філософії освіти. – Полтава: ПОШПО, 2007. 420 с.

6. Садох О., Варич Н.. Метаморфози справедливості в освітніх практиках– Х.: ХІФТ, 2017. 202с.

7. Саух П. Ю. Философия и методология стратегии поликультурного образования [Электронный ресурс] / В. Ю. Саух // Вестник Житомирского государственного университета имени Ивана Франко. Философские науки . 2016. Вып. 1. - С. 5-9. Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vzduffn_2016_1_3

8. Саух П.Ю. Україна на межі тисячоліть: трансформація духу і випробування національним буттям». – Рівне, 2001. 219 с.

9. Щедровицкий П. Г. Проблема онтологии в истории философии и системомыследеятельностной методологии (фрагмент текста “Очерки методологического быта”, 1986–1988 г.г.) // <http://www.fondgpru/lib/chteniya/xiii/texts/1>

10. Філософські основи освіти : конспект лекцій для студ. Укр. інж.-пед. акад. – Харків : УПА, 2019. 113 с.

11. Філософські основи освіти : метод. вказ. до проведення практичних занять для студ. Укр. інж.-пед. акад. – Харків : [УІПА.], 2019. 21 с.
12. Філософські основи освіти: метод. вказ. до організації та планування самостійної роботи для студ. Укр. інж.-пед. акад. – Харків, [УІПА.], 2019.35 с.
13. Афонов А. П. Філософія :навч. посібник для студентів нефілософських спеціальностей. – Маріуполь : ПДТУ, 2014. 175 с.
14. Кралюк П. М. Історія філософії України : підручник. – К. : КНТ, 2015. 652 с.
15. Попов В. Ю. Філософія: навчально-методичний посібник для студентів – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 220 с.
16. Вандишев В.М. Феномен української філософії: пошук ідей: Монографія. Суми: Вид-во СумДУ, 2009. 144 с.
17. Петрушенко В. Л. Філософія (вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії) Навч. посіб. Друге видання, виправлене. –Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 596 с.
18. Хамітов Н.В. Філософська антропологія: словник. Видання 2-е, доповнене та перероблене – К.: КНТ, 2014. 472 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.countries.ru/library.htm>
2. <http://philosophy.allru.net/pervo.html>
3. <http://fictionbook.ru/>
4. <http://hyperlib.libfl.ru/rubr.php?term=Культурология>
5. <http://bookz.ru/>
6. http://krotov.info/spravki/help/alfabet/01_a_im.html
7. <http://e-lib.info/book.php?id=1138826376&s=1>
8. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/INDEX_CULTUR.php
9. <http://www.infoliolib.info/subja.php?sid=50>
10. <http://www.koob.ru/philosophy/>
11. <http://lib.com.ua/9/0.html>
12. http://lib.prometey.org/?sub_id=39
13. http://lib.prometey.org/?sub_id=31
14. <http://www.litportal.ru/index.html?r=208>
15. <http://www.litportal.ru/genre24/>
16. http://allbooks.com.ua/razdel.php?razdel_id=105&page=0
17. http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php
18. http://ihtik.lib.ru/2011.06.10_ihtik_history/
19. <http://lib.meta.ua/theme/22/>
20. <http://www.i-u.ru/biblio/default.aspx>
21. <http://magazines.russ.ru/>
22. <http://philosophy.allru.net/pervo.html>
23. <http://www.countries.ru/library/map.htm>
24. http://book-read.ru/razbooks_35.html
25. <http://www.nbu.gov.ua/>

26. <http://elib.nplu.org/>
27. <http://www.alleng.ru/edu/relig3.htm>
28. <http://www.elibrus.lgb.ru/fil2.shtml>